

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	11XCdo/10/2018
Identifikačné číslo spisu:	6812206347
Dátum vydania rozhodnutia:	09.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6812206347.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO : 35 807 598, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 6 C 211/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. júla 2017, sp. zn. 15 Co 127/2017, takto

rozhodol:

I. Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a.

II. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

III. Žalovaná m á voči žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 23. apríla 2013, č. k. 6 C 211/2012 - 33, uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti vo výške 66 Eur podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne (po zrušení prvého rozhodnutia najvyšším súdom z procesných dôvodov) v poradí druhým uznesením z 20. júla 2017, sp. zn. 15 Co 127/2017, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“). V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie. Uviedol, že žalobkyňa si protirečí, ak na jednej strane tvrdí, že námietku zaujatosti nepodala, a na druhej poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci sp. zn. II. ÚS 331/2009, z ktorej vyvodzuje záver, že tvrdenie účastníka konania, podľa ktorého v jeho veci nekoná zákonný sudca, treba

považovať za námietku zaujatosti, a to z objektívneho pohľadu. Súd rozhodoval o námietke zaujatosti žalobkyne, preto na jej strane vznikla povinnosť súdny poplatok zaplatiť. Stotožňujúc sa s názorom ústavného súdu (II. ÚS 124/2011) krajský súd dodal, že od povinnosti zaplatiť poplatok za vznesenie námietky zaujatosti možno oslobodiť iba postupom podľa procesných predpisov a vecné oslobodenie sa na poplatníka v tomto prípade nevzťahuje. Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto považoval za správne.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá žiadala rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušiť. Dovolanie odôvodnila tým, že rozhodoval vylúčený sudca, súd bol nesprávne obsadený a svojim následným nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. e/ a f/ C. s. p.). Zároveň navrhla konanie prerušiť a predložiť ústavnému súdu návrh na vyslovenie nesúlady položky 17a Sadzobníka s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) a za ktorú koná jej zamestnankyňa s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.), najskôr skúmal, či je návrh na prerušenie dovolacieho konania dôvodný.

5. Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C. s. p. a podať ústavnému súdu návrh na konanie o súlade položky 17a Sadzobníka s Ústavou. Dôvodí, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má strana konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa možno domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej fakticky povahu poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu žalobkyne na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nevyhovel a tento zamietol, pretože položku 17a Sadzobníka nepovažuje za rozpornú s Ústavou.

7. Podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C. s. p. súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá ústavnému súdu návrh na začatie konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s argumentáciou žalobkyne, že zavedenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu, nestotožňuje. Položka 17a bola do Sadzobníka znovu zavedená zákonom č. 621/2005 Z. z., pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti a tak k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného Ústavou zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Daný poplatok za námietku zaujatosti sa navyše v prípade jej odôvodnenosti poplatníkovi podľa § 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. vráti. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku z 19. júna 2001 vo veci Kreuz proti Poľsku, č. sťažnosti 28249/95, uviedol, že nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu, a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

9. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že dovolateľka namieta rozpor s právom na prístup k súdu neoprávnene, a preto jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zamietol.

10. Ďalej dovolací súd skúmal, či dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 419 C. s. p.).

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). V danom prípade žalobkyňa v dovolaní namieta, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. e/ a f/ C. s. p.

13. V zmysle § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C. s. p., dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nie.

14. Žalobkyňa dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ukládajúce žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti vo výške 66 Eur. Nejde teda o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. Prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 C. s. p. preto nemožno vyvodiť.

15. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 C. s. p. prípustné nie je, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

16. Najvyšší súd nezistil ani splnenie predpokladov na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 C. s. p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal

samostatné rozhodnutie.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.